

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Filozofická fakulta
Archeologický ústav

POSUDEK OPONENTA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Studijní obor:	Archeologie
Akademický rok:	2016/2017
Název práce:	Archeologie na jihočeských hradech pánů z Růže
Autor/ka práce:	Lukáš Kopřiva
Vedoucí práce:	doc. PhDr. Rudolf Krajíc, CSc.
Oponent/ka práce:	Mgr. Jiří Havlice

1. HODNOCENÍ OBSAHOVÉ STRÁNKY PRÁCE (hodnocení vyznačte X)	1	2	3	4	Nelze hodnotit
Stanovení cíle/hypotéz/výzkumných otázek a míra jejich naplnění		x			
Použití metody, jejich adekvátnost a relevance ve vztahu k tématu	x				
Faktická, věcná a obsahová správnost		x			
Naplnění zadání bakalářské práce	x				
Interpretace výsledků		x			
Formulace závěrů práce	x				
Odborný přínos práce a její praktické využití		x			
Schopnost argumentace a kritického myšlení autora/ky		x			

2. HODNOCENÍ FORMÁLNÍ STRÁNKY PRÁCE (hodnocení vyznačte X)	1	2	3	4	Nelze hodnotit
Shromáždění relevantních informací (literatury a ostatních zdrojů)			x		
Provázanost a sled textu, návaznost kapitol	x				
Jazyková a stylistická úroveň práce		x			
Práce s daty, informacemi a odbornou literaturou (správnost a četnost odkazování)		x			

3. ZÁVĚREČNÉ SLOVNÍ HODNOCENÍ OPONENTA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Předložená bakalářská práce si klade za cíl shrnout historii a stavební vývoj hlavních rodových sídel pánů z Hradce, z Landštejna, z Krumlova a z Rožmberka, podrobně jsou zde zpracovány archeologické výzkumy těchto objektů a jejich přínos pro celkové poznání dané problematiky.

V úvodní části Vývoj hradní architektury autor shrnuje vývoj a typologii hradů v Evropě a v Čechách od pravěku do středověku. Vychází především ze souborných kastelologických kompendií a skript D. Menclové, T. Durdíka a F. Musila. Menší nedostatky lze vysledovat především v části věnované pravěkým fortifikacím – narazit je zde možné na několik nesprávných formulací např. „neolitická sídliště označovaná v latinských pramenech civitates“ (s.15) či „pohyb keltských kmenů pod tlakem lidu popelnicových polí kolem roku 500 př.n.l.“ (s.16). Pro shrnutí poznatků o vývoji pravěkých opevnění by bylo vhodnější vycházet z některých novějších syntéz (Encyklopedie hradišť, Archeologie pravěkých Čech) než z kastelologické práce D. Menclové. V kontextu zaměření celé práce by ale spíše než rozsáhlou kapitolu o hradní architektuře v celých Čechách bylo vhodnější zařadit také pojednání o hradních typech budovaných na území rozrodu jihočeských Vítkovců.

Kapitolám o historii jednotlivých rodů předchází úvodní stať Vzestup rodu Vítkovců, v níž autor shrnuje dějiny tohoto rodu před jeho rozdělením na jednotlivé rodové větve. Tato část vychází především ze starších prací V. Vaníčka, od něhož jsou přejaty některé dnes již překonané hypotézy (např. snaha Vítkovců odtrhnout jižní Čechy od království a připojit je k říši na str. 37). Tyto teorie již byly vyvráceny v novějších pracích, zejm. u J. Žemličky či L. Reitingra.

Prvním komplexně zpracovaným sídlem je hrad v Jindřichově Hradci. V kapitole o stavebně-historickém vývoji autor reflektuje dosud neuzavřenou diskusi o osobě zakladatele hradu. Rozporovat je možné pouze tvrzení o dataci nejstarších částí hradu již na počátek 13. století (str. 41), současné bádání je řadí až do doby kolem roku 1240 (srov. J. Kuthan 1994). Stejně tak názor T. Durdíka o založení hradní kaple v době epizodického záboru hradu Přemyslem Otakarem II. v roce 1277 (str. 42) je v současnosti již odmítán (Záruba 2014, str. 116-117). Velmi podrobně je zpracována kapitola o archeologických výzkumech jindřichohradeckého zámku, která se zaměřuje především na dlouhodobý výzkum T. Durdíka. Protože doposud chybí komplexní publikace celého výzkumu, byl autor práce nucen čerpat především z dílčích NZ jednotlivých etap výzkumu. Výsledkem je, že se zde objevují některé předběžné závěry, které autor výzkumu později přehodnotil. Jedná se např. o dataci cisterny na třetím nádvoří, jejíž zánik je zde nejprve kladen do 13. století (str. 52), později správně na skloněk 14. století. Podobně zde není uvedeno, že u fortifikace raně středověkého hradiště rozlišil archeologický výzkum dvě fáze, z nichž ke starší patřil val s vnějším příkopem a k mladší již pouze příkop bez valového tělesa.

Následuje ve stejné struktuře zpracovaný hrad Rožmberk nad Vltavou. Dějiny rodu pánů z Rožmberka vycházejí z četných monografií věnovaných tomuto rodu. Podstatně méně prací doposud bylo věnováno historii a stavebnímu vývoji hradu Rožmberka, což se odráží i v předložené práci. Četné hypotézy o stáří a vzájemném funkčním vztahu Horního a Dolního hradu panující v odborné literatuře jsou částečně zahrnuty i do této kapitoly. Chybí zde ale některé novější práce, především důležité studie J. Varhaníka (Varhaník 2004) a V. Razíma a J. Bláhy (Razím-Bláha 2005), které částečně vyvracejí některá starší dlouho tradovaná tvrzení. Část věnovaná archeologickým

průzkumům shrnuje prozatím předběžné závěry několika etap záchranného výzkumu, který na hradě stále probíhá.

S problémem diametrálně odlišné interpretace historických pramenů a velkého množství nezpracovaných archeologických výzkumů se potýkají také veškeré publikace věnované hradu Landštejn. V předložené práci její autor hned zpočátku přijímá teorii o založení hradu českým králem, aniž by však přihlédl k řadě novějších prací, které přinášejí vážné argumenty pro jeho fundaci ze strany rakouských markrabat či jejich ministeriálské šlechty (Varhaník 1998, Razím 2011, Kührtreiber 2011).

Posledním z podrobně zpracovaných sídel je hrad v Českém Krumlově. Úvodní kapitoly o dějinách rodu pánů z Krumlova a stavebním vývoji hradu přehledně shrnují danou problematiku, opět zde ale chybí odkazy na některé novější práce. Jedná se především o dosud jedinou monografii věnovanou rodu pánů z Krumlova (Polách 2014) či některé nové studie k počátkům hradu (např. Gersdorfová 2013). Rovněž za nejstarší písemný doklad existence hradu můžeme považovat již první predikáty pánů z Krumlova (nejstarší z roku 1253), nikoli až listinu z roku 1302 (str. 80). Podrobně je zpracována část věnovaná archeologickému poznání krumlovského hradu, která shrnuje výsledky všech doposud provedených archeologických výzkumů. Zmíněno zde není pouze zpracování pravěkého osídlení hradního návrší zjištěného při výzkumu v letech 1994-1995 (Ernée – Militký 1996).

Z výše uvedeného vyplývá, že nedostatky práce spočívají především v chybějících odkazech na novější odbornou literaturu a drobnější historické nepřesnosti. Z celkového hlediska lze ale práci považovat za zdařilou, její autor prokázal, že se dokáže orientovat v odborné literatuře a umí čerpat i hůře dostupných stavebně historických průzkumů a nálezových zpráv. Za nejpřínosnější část práce je možné považovat kapitoly shrnující archeologické výzkumy na jednotlivých objektech, v nichž autor provedl evidenci veškerých realizovaných výzkumů včetně drobnějších zásahů a náhodných nálezů, v závěrečné syntéze pak zhodnocení jejich výsledků. Předloženou bakalářskou práci proto doporučuji k obhajobě.

Citovaná literatura:

Ernée, M. – Militký, J. 1996: Pravěké osídlení hradního návrší v Českém Krumlově, Archeologické výzkumy v jižních Čechách 9, 179-188.

Gersdorfová, Z. 2013: Frauendienst Ulricha von Liechtenstein jako nejstarší zmínka o Českém Krumlovu?, Jihočeský sborník historický 82, 267-281.

Kührtreiber, T. 2011: Der Gründungsbau der Burg Landštejn. Überlegungen zur zeitlichen Einordnung aus bauhistorischer Sicht, Průzkumy památek XVIII, 1/2011, 71-84.

Polách, J. 2014: Páni z Krumlova, České Budějovice.

Razím, V. 2011: K počátkům hradu Landštejna, Průzkumy památek XVIII, 1/2011, 31-70.

Razím, V. – Bláha, J. 2005: Věž Horního hradu Rožmberka nad Vltavou (tzv. Jakobínka). K počátkům a vývoji hradu Rožmberka, Sborník 3/2004, str. 187-211.

Varhaník, J. 1998: Pozdně románské komorové střílny hradu Landštejna, Průzkumy památek 5, č. 2, 1998, s. 82-86

Varhaník J. 2004: K počátkům hradů Rožmberka a Českého Krumlova, Průzkumy památek 11, str. 53-60

Záruba, F. 2014: Hradní kaple. I. doba přemyslovská, Praha.

PRÁCI K OBHAJOBĚ: DOPORUČUJI

NÁVRH NA KLASIFIKACI BAKALÁŘSKÉ PRÁCE:

VELMI DOBŘE

____ 7.6.2017 ____

Datum

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Mauy', written above a horizontal line.

Podpis